

مضارع منصوب :

حروف نصب عبارتند از : **أَنْ ، لَنْ ، كَيْ ، اذَنْ** که در اول فعل مضارع در آمده آن را منصوب می کنند .
نصب فعل مضارع چنین است که در صیغه های ۱ ، ۴ ، ۷ ، ۱۳ و ۱۴ لام الفعل **مفتوح** می شود و از تنبیه ها و جمعهای مذکر و مفرد مؤنث مخاطب **نون عوض رفعی** می افتد^۱ .
در صیغه های ۱ ، ۴ ، ۷ ، ۱۳ و ۱۴ ناقص الفی - یعنی ناقصی که در آخرش الف مقلوب باشد؛ مانند : **يَرْضِي** و **يُدْعِي** - فتحه لام الفعل **مقدّر** است ولی در ناقص واوی و یائی؛ مانند : **يَدْعُو** و **يَرْمِي** ظاهر می شود.

تأثیر معنوی حروف نصب :

حروف نصب در معنای فعل مضارع نیز مؤثر اند :

أَنْ : فعل مضارع را **تاویل به مصدر** می برد، یعنی معنایی به آن می دهد که می توان به جای آن دو، **مصدر** آن فعل را گذاشت؛ مانند : «أَرَدْتُ أَنْ أُعِيَّهَا» یعنی **أَرَدْتُ عِيَّهَا** (۷۹ / كهف).

لَنْ : معنی مضارع را مختص به **مستقبل** کرده آن را **منفی** می کند؛ مانند : «لَنْ تَرِيَنِي» یعنی **مرا نخواهی دید** (۱۴۳ / اعراف).

كَيْ : فعل مضارع را **علت ما قبل** قرار می دهد؛ مانند : «فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا» او را به مادرش بر گردانیدیم تا چشمش روشن شود (۱۳ / قصص).

إِذَنْ : فعل مضارع را **جزاء** یا **جواب مطلب معهودی** قرار می دهد؛ مثلاً در جواب کسی که گفته است : **أزورك** می گوئیم : **إِذَنْ أَكْرَمَكَ**.

حروف ناصبه مختص به **مضارع اند** و بر ماضی و امر داخل نمی شوند .

مضارع استفهامی :

حروف استفهام عبارتند از : **همزه و هَلْ** که بر سر فعل مضارع در آمده معنای خبری آن را به **انشائی** - که در اینجا **سؤال** [= پرسیدن] است - تبدیل می کنند، **هَلْ** علاوه بر اثر مذکور مضارع را مختص به **استقبال** نیز می کند. حروف استفهام اثر لفظی در فعل مضارع **ندارند** .

^۱ - در دو صیغه ی جمع مؤنث **مبنی** است در حالت نصبی تغییر نمی کند و نون آن **ضمیر** است نه علامت رفع لذا در تمام حالات ثابت است .